

Perspectiefnota 2017

Midden-Drenthe

21 juni 2016

Inhoud

Inhoud	1
1. Samenvatting	3
2. Leeswijzer	6
3. Algemene toelichting.....	7
3.1. Introductie	7
3.2. Plannen	8
3.3. Ontwikkelingen	15
3.4. Cijfers	16
3.5. Risico's	21
4. Bestedingsplan	22
4.1. Intro	22
4.2. Plannen in ontwikkeling	22
4.3. Algemene toelichting.....	25
4.4. Bestedingsplan in schema	26
4.5. Toelichting bestedingsplan per onderdeel	27
5. Bezuinigingen coalitieakkoord	31
5.1. Algemene toelichting.....	31
5.2. Bezuinigingen in schema	31
5.3. Toelichting bezuinigingen per onderdeel	32
6. Lokale lasten	34

1. Samenvatting

Intro

2017 is het laatste volle jaar van deze bestuursperiode. We zullen opnieuw voluit inzetten op een sociaal duurzame koers, voor onze inwoners, instellingen en bedrijven.

Plannen

We zijn met veel van onze plannen en activiteiten meteen in 2014 gestart. Met een aantal van die plannen en activiteiten gaan we ook in 2017 gewoon verder.

We noemen een aantal voorbeelden: het [sociaal domein](#) (Jeugdzorg, WMO en re-integratie op grond van de Participatiewet). Daarin kiezen we voor nieuwe vormen van samenwerking, op iets kleinere schaal. Binnen het sociaal domein neemt de toekomst van [Alescon](#) een bijzondere plaats in. De resultaten van [maatwerk](#) en het [re-integratiebeleid](#) zullen in 2017 zichtbaar worden.

Het programma [duurzaamheid](#) krijgt deze hele bestuursperiode op verschillende manieren vorm en inhoud.

We hebben samen met u als raad lang uitgekeken naar de bouw van een school voor Voortgezet [Onderwijs](#). Die gaat er nu naar verwachting daadwerkelijk komen. Die school geeft aan Beilen een sterke kwaliteitsimpuls.

Ook op andere manieren willen we de kracht van [Beilen](#) in de regio verder uitbouwen. Daarbij werken we aan de entrees, we kijken naar het centrum en we ontwikkelen Beilen Oost.

Op het terrein van ruimte heeft u diverse beleidsplannen vastgesteld of gaat u dat in 2016 nog doen: beleid op [afval](#), [groen](#), [watertaken](#), [wegen en bruggen](#) was of is in ontwikkeling. We zijn inmiddels ook begonnen met de voorbereidingen voor de invoering van de nieuwe [Omgevingswet](#).

[Dorpen en wijken](#) nemen onverminderd een belangrijke plaats in ons beleid in. Ook het [Woonplan](#) wordt weer actueel.

In [Westerbork](#) gaan we komen tot een afronding van de ruimtelijke plannen.

Andere beleidsterreinen waar we mee bezig waren en zijn: [vergunningverlening](#), [handhaving en toezicht](#), [recreatie en toerisme](#) (een [wandelknooppuntennetwerk](#)) en [glasvezel](#).

Tot slot: onze [ambtelijke organisatie](#) ontwikkelt zich steeds meer tot een professionele organisatie die aansluit aan wat de samenleving en het bestuur vragen. Dat vraagt medewerkers en leidinggevendenden die verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen als een normaal onderdeel van hun werk beschouwen.

Ontwikkelingen

We signaleren enkele ontwikkelingen waarbinnen deze Perspectiefnota functioneert.

In de eerste plaats de **economie**: er tekent zich een voorzichtig herstel af. Tegelijk zijn en blijven er onzekerheden, bijvoorbeeld in de mate van Europese samenwerking.

In de tweede plaats heeft de komst van **vluchtelingen** ook in onze gemeente tijdelijke en langduriger effecten.

Cijfers

In 2017 komen we uit op een positief saldo van € 23.000 op basis van de cijfers in de tabel hieronder.

Saldo 2017 in meerjarenraming begroting 2016		-€ 625.000
Voorjaarsnota 2016	€ 11.000	
Autonome ontwikkelingen	€ 330.000	
• Hogere bijdrage Veiligheidsregio Drenthe - nadeel € 23.000		
• Extra verwerkingskosten bagger – nadeel € 39.000		
• Lagere procentuele stijging OZB e.d – nadeel € 30.000		
• Geraamd effect herverdeling gemeentefonds (1/3 deel) - voordeel € 350.000		
• Saldo productenbegroting – voordeel € 195.000		
• Meicirculaire gemeentefonds – nadeel € 123.000		
Sociaal domein	€ 0	
• Hogere bijdrage Alescon – nadeel € 47.000		
• Inzet consultant werk voor jongeren – nadeel € 65.000		
• Dekking binnen het sociaal domein – voordeel € 112.000		
		€ 341.000
Saldo 2017		- € 284.000
Bezuinigingen coalitieakkoord	€ 90.000	
• Lijkbezorging – voordeel € 20.000		
• Toeristenbelasting – voordeel € 70.000		
Restant structurele bestedingsruimte	€ 217.000	
		€ 307.000
Saldo 2017 na bezuinigingen		€ 23.000

Voor de jaren 2017 tot en met 2020 gelden de volgende saldi.

2018: € 65.000 positief

2019: € 300.000 tekort

2020: € 230.000 tekort

Voor de jaren 2017 tot en met 2020 is het tekort cumulatief dus ongeveer € 444.000. Daarbij past wel de kanttekening dat er die jaren elk jaar opnieuw € 250.000 aan structurele bestedingsruimte beschikbaar is, cumulatief dus € 750.000.

Er zijn ontwikkelingen die een positief of negatief effect op deze bedragen kunnen hebben. Bijvoorbeeld de bouw van een school voor VO en de afronding van de herverdeling van het gemeentefonds.

Risico's

We benoemen daarnaast enkele risico's, zoals veranderingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de ontwikkelingen in het sociaal domein.

Bestedingsplan

Een aantal plannen is op dit moment nog niet in bedragen uit te drukken. Dat geldt voor de nieuwbouw VO en de verdere ontwikkeling van Beilen, het sportpark Noord-West, wijkverbetering Noorderhoek Beilen, glasvezel in het buitengebied, nieuw beleid voor wegen en bruggen en het wandelknooppuntennetwerk.

De volgende plannen hebben we financieel vertaald.

nr	omschrijving	krediet (struct. lasten)	bijdrage derden	structurele lasten	incidenteel
1.	Bloemrijke akkers				25.000
2.	Fietscrossbaan Smilde	25.000	7.500	2.000	
3.	Uitbreiding berging gymlokaal Emmastraat Smilde	25.000		2.000	
4.	Rotonde A28 / afslag 30 distributiecentrum	75.000		5.000	
5.	Fietspad Oranjekanaal	735.000	367.500	22.000	
6.	Voetpad Haarweg Nieuw-Balinge	30.000		2.000	
7.	Buurtacademie				25.000
8.	Vrijwilligerswerk				32.000
9.	Organisatieontwikkeling				250.000
Totaal				33.000	
Beschikbare structurele ruimte				250.000	
Restant structurele ruimte				217.000	

Bezuinigingen coalitieakkoord

nr	omschrijving	bedrag
1.	lijkbezorging	20.000
2.	toeristenbelasting	70.000
3.	gemeenschappelijke regelingen	pm
4.	bedrijfsvoering	150.000 ¹
totaal		90.000

Lokale lasten

Voor de OZB gaan we op dit moment uit van de gebruikelijke trendmatige stijging die over 2017 uitkomt op 1,1%. Op de rioolheffing en de afvalstoffenheffing komen we in de begroting 2017 terug. Voor die tijd geven we u meer inzicht in de ontwikkelingen rond de rioolheffing.

¹ Omdat dit bedrag al is meegenomen in de meerjarenraming, is het bedrag uit de optelling weggelaten.

2. Leeswijzer

Voor u ligt de Perspectiefnota 2017. Daarin geven we als college aan u als gemeenteraad inzicht in wat we in het laatste volle kalenderjaar van deze bestuursperiode van plan zijn. De Perspectiefnota is ook bedoeld om u een voorlopig beeld te geven van hoe we in november 2016 een sluitende begroting 2017 aan u willen voorleggen.

Het is de bedoeling dat u op 7 juli 2016 over deze Perspectiefnota in debat gaat. Wij horen daarin graag van u hoe u over deze plannen denkt en wat uw eigen wensen en ideeën zijn. De uitkomst van het debat over de Perspectiefnota nemen wij mee in de voorbereidingen voor de begroting 2017. Zoals u van ons gewend bent zullen we u deze zomer per brief informeren over hoe we dat gaan doen.

De Perspectiefnota heeft de volgende opbouw.

In [hoofdstuk 3](#) staat de [algemene toelichting](#) op de plannen en de cijfers.

In [hoofdstuk 4](#) staan de [bestedingswensen](#) voor 2017.

In [hoofdstuk 5](#) informeren wij u over onze ideeën om door middel van [besparingen](#) (minder uitgaven en/of meer inkomsten) de begroting 2017 sluitend te maken.

Ten slotte gaan we in [hoofdstuk 6](#) in op het thema ‘[lokale lasten](#)’.

De cijfers voor de begroting 2017 zijn gebaseerd op de gebruikelijke kaders voor het opstellen van onze jaarbegroting en meerjarenraming (alleen noodzakelijke prijsindexen, actuele rentepercentages e.d.)

3. Algemene toelichting

3.1. Introductie

Deze algemene toelichting kent de volgende opbouw.

In [paragraaf 3.2.](#) kijken we naar de [plannen](#) waar we al mee begonnen zijn en waar we voor een deel ook nog mee bezig zijn. Daarnaast blikken we vooruit naar wat we in 2017 willen gaan doen. Soms kosten die plannen extra geld, soms ook niet.

In [paragraaf 3.3.](#) kijken we om ons heen: welke [ontwikkelingen](#) zien we en welke betekenis geven we die?

[Paragraaf 3.4.](#) gaat over de [cijfers](#): hoe staan we er financieel voor en wat hebben we te doen om de komende jaren een sluitende begroting te hebben?

We ronden in [paragraaf 3.5.](#) af met het beschrijven van een aantal [risico's](#).

3.2. Plannen

3.2.1. Intro

In deze paragraaf geven we u inzicht in onze plannen. Daarbij geven we ook kort aandacht aan onze organisatie.

Het jaar 2017 is het laatste volle kalenderjaar in deze bestuursperiode. Voor ons een extra uitdaging om opnieuw volop in te zetten voor goed beleid en goede maatregelen voor onze inwoners, instellingen en bedrijven. Daarbij geldt voor ons de sociaal duurzame koers zoals die in het coalitieakkoord is vormgegeven. Tegelijk beseffen we dat de tijd sinds het vaststellen van dat akkoord niet heeft stilgestaan. We hebben ook in de onderlinge verhoudingen binnen de raad en tussen raad en college ontwikkelingen doorgemaakt. Daardoor zien we meer ruimte voor nieuwe initiatieven in uw raad met wisselende meerderheden, aanvullend op wat we in het coalitieakkoord hebben afgesproken. We kijken ook daarom met belangstelling uit naar het debat op 7 juli 2016.

Deze paragraaf over plannen is verder als volgt opgebouwd.

We brengen eerst onze **plannen** in beeld (3.2.2.). Daarbij komen ook plannen aan de orde waarmee we in de afgelopen periode mee zijn begonnen. De ontwikkeling en uitvoering van plannen valt immers meestal niet precies binnen een kalenderjaar. Dat zal ook nu weer blijken.

Het tweede onderdeel gaat over onze **organisatie** (3.2.3.).

3.2.2. De plannen

Onder de noemer 'sociaal en duurzaam' zijn we in de tweede helft van 2014 begonnen met het ontwikkelen van nieuw beleid en met het moderniseren van bestaand beleid. Daar zijn we samen met u als raad enthousiast mee aan de slag gegaan.

In onze brief van 27 januari 2016 hebben wij u geïnformeerd over onze plannen voor 2016 (de brief heeft als ingekomen stuk op de agenda van de commissie Algemeen Bestuur van 11 februari 2016 gestaan).

In deze Perspectiefnota noemen we alleen die plannen uit de voorgaande jaren, waarmee we ook in 2017 nog verder zullen werken.

Over het jaar 2015 leggen we verantwoording af in de raadsvergadering van 30 juni 2016.

Het sociaal domein

Sinds enkele jaren spreken we over het sociaal domein. We doelen dan op de Jeugdzorg, een deel van WMO en het re-integratiedeel van de nieuwe Participatiewet. Deze definitie passen we ook toe in onze begroting.

Eind 2014 heeft u als raad in een aantal besluiten de richting voor dit beleidsterrein vastgesteld. En op 1 januari 2015 zijn we de nieuwe taken als gemeente daadwerkelijk gaan uitvoeren.

U heeft gekozen voor de methode van de zachte landing: we laten onze inwoners niet tussen wal en schip vallen, ook als dat betekent dat het iets meer geld kost.

Daarnaast heeft u als algemene lijn ervoor gekozen dat we de jaren 2015 en 2016 vooral gebruiken om ervaring op te doen.

We merken dat we die tijd ook nodig hebben en zelfs nog langer. Met name op het terrein van de Jeugdzorg zijn tot nu toe niet alle gegevens bekend die we nodig hebben om op een verantwoorde manier ons beleid en onze uitvoering vorm te geven en te analyseren.

We doen eerste ervaringen op met allerlei vormen van samenwerking, zowel met zorginstellingen als met andere gemeenten. Aan de ene kant ervaren we de noodzaak en meerwaarde van samenwerking, aan de andere wordt voelbaar dat we daardoor soms minder aan het stuur zitten dan we graag willen.

Een voorbeeld is de keuze die we samen met u gemaakt hebben om vanaf 1 januari 2017 niet meer op de zelfde schaal verder te gaan met de provinciale samenwerking in de Jeugdzorg. Vanaf die datum leggen we het accent op samenwerking in de regio Noord – Midden Drenthe.

Er zijn ook positieve voorbeelden: in het Centrum voor Jeugd en Gezin en in de jeugdteams werken we vruchtbaar samen met andere organisaties. En in het overleg over welzijn, wonen en zorg (Welwozo) verwachten we in 2016 en 2017 praktische resultaten te boeken.

Er is inmiddels een werkgroep uit uw raad die zich buigt over het terrein van gemeenschappelijke regelingen. Verder heeft u als raad in uw eigen strategische agenda het onderwerp ‘samenwerking’ opgenomen. U wilt toe naar een visiedocument op intergemeentelijke samenwerking. We kijken met belangstelling uit naar uw initiatieven op dat terrein en nemen aan het gesprek daarover graag deel.

In 2016 krijgt u als gemeenteraad op het terrein van de Jeugdzorg en de WMO voorstellen voor het actualiseren van uw beleid voorgelegd. Voortbouwend op wat u al heeft besloten, ligt het accent in die voorstellen op de transformatie: de andere manier van werken in Jeugdzorg en WMO. De realisatie daarvan zal vanaf 2017 plaatsvinden. Vanaf 2017 zullen dan ook de effecten van dat nieuwe beleid zichtbaar gaan worden. We hebben op dit beleidsveld als gemeente met nadruk oog voor mantelzorgers en respijtzorg.

In 2017 krijgt u elk kwartaal van ons weer een actuele monitor over de voortgang van de transities. In korte bijeenkomsten lichten we de inhoud van die monitor aan u toe. We verwachten dat we vanaf 2018 de verantwoording over het sociaal domein onderdeel kunnen laten zijn van de gewone planning- en controlcyclus.

Alescon

De toekomst van Alescon heeft een directe relatie met de Participatiewet en het re-integratiebeleid. Tegelijk is het een onderwerp met specifieke kenmerken en daarom loopt daarvoor een apart traject. We verwachten begin 2017 daarover met voorstellen te komen. Daarbij staat het belang van de medewerkers van Alescon voorop: het gaat om een kwetsbare groep inwoners die minder dan anderen in staat zijn voor het eigen belang op te komen.

Maatwerk en re-integratiebeleid

Al in 2014 zijn we als gemeente aan de slag gegaan met het thema ‘maatwerk’, vooral op het terrein van bijstand en re-integratie.

In 2015 heeft u daar als raad een vervolg aan gegeven door een algemene richtlijn over maatwerk vast te stellen. Daarin staat een manier van werken beschreven voor de ambtelijke organisatie, voor ons college en voor u als raad zelf.

We gaan er van uit dat we in ons jaarverslag over 2016 resultaten van die aanpak kunnen laten zien, eerst op het terrein van re-integratie.

In 2016 en 2017 zullen we verder werken aan het volgens de richtlijn toepassen van maatwerk op andere beleidsterreinen.

U heeft in het voorjaar 2016 actueel re-integratiebeleid vastgesteld. Dat zal medio 2016 gevolgd worden door een uitvoeringsnota re-integratiebeleid. Daarmee komt het jaar 2017 vooral in het teken te staan van het uitvoeren van dat nieuwe beleid en het monitoren van de resultaten daarvan.

Duurzaamheid

U heeft als gemeenteraad een omvangrijk duurzaamheidsprogramma vastgesteld. De hele bestuursperiode staat verder in het teken van de uitvoering van concrete duurzaamheidsactiviteiten, soms ook binnen andere beleidsterreinen. Voorbeeld is ons onderzoek naar een locatie voor een zonnepanelenpark.

Onderwijs

De besturen van de beide scholen voor Voortgezet Onderwijs en de gemeente hebben elkaar gevonden in een plan voor nieuwbouw van één schoolgebouw. Daarover zijn we bijzonder enthousiast. Die beslissing betekent veel voor de kwaliteit van Beilen en is voor ouders in Beilen en omgeving van groot belang. We verwachten dat de bouw van de school in 2018 kan starten. We zullen u als gemeenteraad dit najaar een voorstel voorleggen. Daarin komen de locatiekeuze en de kosten van het schoolgebouw aan de orde. Daarnaast zullen wij in ons voorstel ingaan op de mogelijkheid om het gebied in de omgeving van de school (uitgaande van locatie De Haven) op te waarderen en de kosten die dat met zich meebrengt. We gaan er van uit dat de nieuwe school bij zal dragen aan een mooi en aantrekkelijk Beilen. Verderop in deze Perspectiefnota (paragraaf 4.2.) komen we hier nog op terug.

Ontwikkeling Beilen

Beilen neemt binnen onze gemeente een bijzondere plaats in. Het is het kerndorp van onze gemeente en het vervult een belangrijke regionale functie. Het ligt centraal aan het spoor en aan (snel)wegen. Het is een woondorp bij uitstek.

Tegelijk is het een uitdaging om deze kwaliteiten van Beilen te behouden en verder te ontwikkelen. Dat is een proces van lange adem en van groot belang.

We noemen een paar voorbeelden.

We vergroten de vitaliteit van Beilen met de bouw van een nieuwe school voor Voortgezet Onderwijs en met het upgraden van de omgeving van de locatie van de school.

We werken aan de verfaaiing van de entrees, onder andere door de aanleg van een rotonde bij de A28 (afslag 30, bij het distributiecentrum).

We ontwikkelen plannen voor het versterken van het centrum van Beilen.

We hebben het stationsgebied een nieuw aanzien gegeven.

We gaan in Beilen Oost een duurzame buurtschap ontwikkelen waarin eigen verantwoordelijkheid en creativiteit alle ruimte krijgen. Naar verwachting kan het eerste huis daar in 2017 gebouwd worden.

Ruimte

Op het terrein van de openbare ruimte realiseren we als gemeente in deze bestuursperiode een aantal grote actualisaties.

U heeft inmiddels een nieuw [afvalbeleidsplan](#), een nieuw [groenbeleidsplan](#) en een nieuw [watertakenplan](#) vastgesteld. Met de invoering en uitvoering daarvan zijn we in 2016 en 2017 nog volop bezig.

In 2016 gaat u het beleid voor het onderhoud van [wegen en bruggen](#) actualiseren. In de voorbereidingen daarvoor zullen we het onderzoek van de Rekenkamercommissie betrekken. We zullen niet alleen kijken naar het onderhoud van de huidige wegen en bruggen maar ook nagaan of we op innovatieve manieren de kwaliteit kunnen verhogen tegen de zelfde kosten. Dat kan bijvoorbeeld door kritisch te kijken of alle wegen hun huidige functie nodig hebben.

Eind 2016 gaan we het huidige Gemeentelijke Verkeers- en vervoersplan (GVVP) actualiseren.

De laatste geluiden zijn dat de nieuwe [Omgevingswet](#) op 1 januari 2019 in werking zal treden. Om daarin onze verantwoordelijkheid te nemen, zijn we nu al met de voorbereidingen begonnen. Net zoals we dat in het sociaal domein hebben gedaan en nog steeds doen, zullen we u als raad bij deze ontwikkelingen regelmatig betrekken.

Ontwikkeling kernen en dorpen

De verhoudingen tussen overheid en samenleving zijn de afgelopen jaren veranderd en die verandering gaat nog steeds door. We zijn daarom samen met het bestuur van de Hijkerbelangenvereniging en de stichting Welzijnswerk bezig met een pilot. In die pilot zoeken we naar mogelijkheden om die nieuwe verhoudingen uit te proberen. Zo'n pilotproject samen met actieve vrijwilligers vergt een redelijk lange doorlooptijd.

In uw [strategische agenda](#) staat dat u zich gaat oriënteren op nieuwe vormen van wijk- en buurtgericht werken. U wilt daarmee het huidige dorpenbeleid tegen het licht houden met als doel de betrokkenheid van de inwoners op de beleidsontwikkelingen te vergroten. U wilt dat doen in samenspraak met de huidige partners zoals het Dorpenoverleg Midden-Drenthe en de stichting Welzijnswerk. Wij dragen aan die verdere ontwikkeling als college graag bij.

We gaan het [Woonplan](#) eind 2016 actualiseren. Om onze gemeente als woongemeente aantrekkelijk te houden, hebben we u in 2016 ook beleid voorgelegd voor zogeheten blijversleningen: leningen die erbij helpen om (oudere) inwoners langer in hun woning te laten wonen.

Ontwikkeling Westerbork

We komen in 2017 in de fase dat we de uitvoering van de structuurvisie Westerbork gaan afronden. Het resultaat daarvan zijn een verbeterde infrastructuur en een impuls voor de leefbaarheid van het hele dorp.

Na gereedkomen van de nieuwe Brandenweg in 2016, is in het voorjaar van 2017 het Van Weezelplein aan de beurt. Daarna volgt de herinrichting van de Hoofdstraat in het centrum van Westerbork.

Woonservice gaat 28 appartementen voor senioren bouwen op de voormalige locatie van De Wegwijzer.

Alleen voor de Boerbrink gaan we opnieuw aan de slag om plannen te ontwikkelen. De realisatie daarvan zal dan ook niet al in 2017 plaatsvinden.

Diverse beleidsterreinen

De overheid stelt op veel terreinen regels, ook de lokale overheid. Veel daarvan gaan over de fysieke sector: bouwen met of zonder vergunning, wonen in een vakantiewoning enzovoort. Ook het houden van evenementen is aan vergunningen gebonden. Hoe gaan we daar als gemeente in de praktijk mee om? Eind 2016 mag u een voorstel van ons verwachten over integraal beleid [vergunningverlening, toezicht en handhaving](#). In 2017 zullen we daarnaast kijken wat we als gemeente kunnen en willen doen met [snippergroen en door inwoners in gebruik genomen gronden](#).

Begin 2017 kunt u een voorstel verwachten voor actueel beleid op het terrein van [recreatie en toerisme](#). Deze sector draagt ook bij aan de leefbaarheid van onze gemeente en is belangrijk voor onze werkgelegenheid. Daarom vinden we het van belang als gemeente voorwaarden te scheppen die aan de ontwikkeling van deze sector maximaal bijdragen. We doen dat bijvoorbeeld door mee te werken aan het ontwikkelen van een [wandelknooppuntennetwerk](#).

Het [sportbeleid](#) is een actueel onderwerp. Aan de ene kant door de uitvoering van het door uw raad vastgestelde beleid voor buitensportaccommodaties, inclusief het beleid voor kunstgras. De uitvoering daarvan zal zeker nog deze hele bestuursperiode duren. Speciale aandacht vraagt op dit moment de accommodatie van het sportpark in Beilen. In 2017 gaan we samen met u na of het hele sportbeleid aan herziening toe is.

Het onderzoek naar de realisering van [glasvezel](#) in de hele gemeente verkeert op dit moment in de afrondende fase.

3.2.3. Organisatie

We gaan in deze Perspectiefnota kort in op de ambtelijke organisatie.

De professionaliteit van medewerkers is net zo dynamisch als de samenleving zelf. Dat betekent dat medewerkers hun werkzaamheden niet meer zo kunnen uitvoeren als ze dat tien of vijftien jaar geleden deden. Meer dan voorheen hebben zij een blik naar buiten nodig. Meer dan vroeger ligt de eerste verantwoordelijkheid bij de inwoner, de instelling en het bedrijf en is de gemeente één van de spelers.

Professionaliteit vraagt ook om navolgbaar handelen. Het is niet (meer) voldoende dat onze medewerkers hun werk goed doen, zij moeten zich ook achteraf (kunnen) verantwoorden over wat ze hebben gedaan en waarom ze welke keuzes maken. Het krijgen en nemen van verantwoordelijkheid maakt het dagelijks werk van onze medewerkers waardevoller en boeiender. Het vraagt tegelijk een open houding om feedback te vragen, te krijgen en te geven. Het afleggen van verantwoording vraagt ook om een stevige invulling van control binnen de organisatie.

Professionaliteit betekent verder dat je als medewerker samenwerkt met collega's. Voorstellen voor college en raad zijn daarmee integraal: alle aspecten die een rol spelen, zijn goed in beeld.

Binnen de organisatie lopen verschillende projecten om al deze ontwikkelingen mogelijk te maken. Dat gebeurt onder de paraplu van de zogeheten 3 d's: onze medewerkers komen dichtbij, ze zijn duidelijk en daadkrachtig.

Het gaat daarbij eerst en vooral om houding en gedrag. Daarnaast vraagt de structuur om een aanpassing die deze ontwikkeling mogelijk maakt. Medewerkers en management hebben daarom in de eerste helft van 2016 gezamenlijk een bouwplan ontwikkeld dat ze naar verwachting vanaf halverwege 2017 gaan realiseren.

Medio 2016 is het project 'De basis op orde' geëvalueerd. De uitkomsten daarvan komen kort na de zomervakantie beschikbaar.

Tot slot: ook de organisatie draagt bij aan het realiseren van de noodzakelijke bezuinigingen. Voor de periode 2015 tot en met 2018 heeft de organisatie de taak om ongeveer € 900.000 te bezuinigen op de bedrijfsvoering. Het management heeft daarvoor inmiddels een aanpak ontwikkeld voor deze hele periode. Tot nu toe zijn de geplande structurele bezuinigingen nog steeds ook daadwerkelijk gerealiseerd. Tegelijk is er bij nieuwe taken zo nu en dan sprake van uitbreiding van formatie. Dat wordt met name zichtbaar in het sociaal domein. We realiseren ons daarbij dat versterking van de professionaliteit en tegelijk bezuinigen op de kosten van bedrijfsvoering niet onbepert samengaan.

3.3. Ontwikkelingen

3.3.1. Intro

In deze paragraaf schetsen we in het kort een paar ontwikkelingen, verder weg of dichterbij, die de context vormen van deze Perspectiefnota.

3.3.2. Economie

We wagen ons niet aan al te stellige uitspraken over hoe de economie zich op nationaal en internationaal niveau ontwikkelt. Er tekent zich wel een voorzichtig herstel af, in elk geval als we kijken naar de cijfers die we over de nationale economie te zien krijgen.

Tegelijk is er sprake van beweging in de politieke verhoudingen binnen Europa. In veel landen is sprake van eurosceptis. De samenwerking binnen Europa staat hoe dan ook onder druk en het is onzeker hoe zich dat politiek en economisch de komende jaren vertaalt.

Zowel positieve als negatieve economische ontwikkelingen hebben doorgaans een vertraagd effect op de gemeentebegroting.

Als college zien we daarin aanleiding om met behoedzaamheid te blijven begroten, zoals u dat van ons mag verwachten.

Als het gaat om de lokale economie hechten wij veel belang aan onze werkgelegenheid. Onze beïnvloedingsmogelijkheden daarin zijn tegelijk beperkt. Bijzondere aandacht verdient ons winkelbestand (tegenwoordig vaak aangeduid met het begrip retail).

3.3.3. Vluchtelingen

De komst van vluchtelingen en asielzoekers heeft een grote plaats ingenomen in het publieke en politieke debat in Nederland. In onze gemeente hebben we daar mee van doen gekregen via het AZC Oranje. Waarbij de inwoners van dat kleine dorp op een bewonderenswaardige manier zijn omgegaan met de gebeurtenissen van de afgelopen periode. Het contract met het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers loopt in het najaar van 2017 af.

Daarnaast hebben we te maken met de komst van steeds meer statushouders voor wie wij een huisvestingsverplichting hebben.

Dat vraagt van u en ons alertheid op integratie en draagvlak. Ook zal deze ontwikkeling gevolgen hebben voor de gemeentelijke uitgaven voor bijvoorbeeld de bijstandverlening.

3.4. Cijfers

3.4.1. Intro

In deze paragraaf richten we ons op de cijfers. We kijken eerst naar de voorlopige resultaten van de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018 tot en met 2020 (3.4.2.).

Daarna beschrijven we onze eerste gedachten hoe we als gemeente met deze cijfers kunnen omgaan in de begroting 2017 (3.4.3) en vervolgens in de jaren daarna (3.4.4.). Tot slot benoemen we enkele risico's (3.4.5.).

We hanteren in de Perspectiefnota meestal bedragen die we op grote getallen afronden. Bovendien kunnen er tussen het schrijven van de Perspectiefnota en het opstellen van de definitieve begroting opnieuw ontwikkelingen zijn die aanleiding zijn om cijfers te actualiseren. De cijfers moeten daarom met een zeker voorbehoud gehanteerd worden. Met die kanttekeningen staat hieronder het beeld voor de komende jaren, zoals dat er nu uit ziet.

We hebben de meicirculaire inmiddels ontvangen. De effecten daarvan hebben we in de cijfers meegenomen.

3.4.2. Begroting en meerjarenraming

Zonder rekening te houden met de nog te realiseren bezuinigingen (zie hierna) komt de exploitatiebegroting 2017 uit op een tekort van ongeveer € 284.000. Na het realiseren van de bezuinigingen en het meetellen van het restant budget structurele bestedingsruimte is het saldo voor 2017 ongeveer € 23.000 positief.

De meerjarenraming 2018 tot en met 2020 geeft het volgende beeld, opnieuw in afgeronde bedragen

2018: € 65.000 positief

2019: € 300.000 tekort

2020: € 230.000 tekort

Voor de jaren 2017 tot en met 2020 is het tekort cumulatief dus ongeveer € 444.000. Daarbij past wel de kanttekening dat er die jaren elk jaar nog € 250.000 aan structurele bestedingsruimte beschikbaar is, cumulatief dus € 750.000.

3.4.3. 2017

In de begroting 2016 was het meerjarenperspectief voor 2017 een tekort van € 0,6 miljoen.

Op dat bedrag hebben we bij het bereken van het saldo voor 2017 de volgende factoren meegenomen. We zetten eerst de cijfers in een tabel, daarna volgt de toelichting.

Tabel

Afgeronde bedragen

Saldo 2017 in meerjarenraming begroting 2016		-€ 625.000
Voorjaarsnota 2016	€ 11.000	
Autonome ontwikkelingen	€ 330.000	
- Hogere bijdrage Veiligheidsregio Drenthe - nadeel € 23.000 - Extra verwerkingskosten bagger – nadeel € 39.000 - Lagere procentuele stijging OZB e.d. – nadeel € 30.000 - Geraamd effect herverdeling gemeentefonds (1/3 deel) - voordeel € 350.000 - Saldo productenbegroting – voordeel € 195.000 - Meicirculaire gemeentefonds – nadeel € 123.000		
Sociaal domein	€ 0	
- Hogere bijdrage Alescon – nadeel € 47.000 - Inzet consulent werk voor jongeren – nadeel € 65.000 - Dekking binnen het sociaal domein – voordeel € 112.000		
		<u>€ 341.000</u>
Saldo 2017		- € 284.000
Bezuinigingen coalitieakkoord	€ 90.000	
- Lijkbezorging – voordeel € 20.000 - Toeristenbelasting – voordeel € 70.000		
Restant structurele bestedingsruimte	€ 217.000	
		<u>€ 305.000</u>
Saldo 2017 na bezuinigingen		23.000

Toelichting

Voorjaarsnota 2016 – voordeel € 11.000

In de voorjaarsnota 2016 was sprake van een positief structureel effect.

Veiligheidsregio Drenthe (VRD) – nadeel € 23.000²

We nemen deel in de gemeenschappelijke regeling VRD en zijn op grond daarvan verplicht de bijdrage te betalen die het bestuur van de VRD bepaalt. De komende jaren verwachten we in totaal structureel ongeveer € 235.000 extra te moeten bijdragen. Deze verhoging vindt stapsgewijs plaats van 2017 tot en met 2021. In 2017 gaat het om € 23.000. De oorzaak hiervan is een aanpassing van de verdeelsleutels. Wij hebben u daarover eerder al geïnformeerd. We hebben vanuit onze gemeente aangegeven het met de nieuwe verdeling niet eens te zijn, maar we zijn gebonden aan het besluit dat genomen gaat worden.

Verwerkingskosten bagger – nadeel € 39.000

Het waterschap onderhoudt veel waterwegen, onder andere door ze regelmatig te baggeren. De kosten van het verwerken van de bagger komen, als wij eigenaar zijn van de aangrenzende grond, voor onze rekening. We houden met die kosten rekening in onze begroting, maar er is sprake van tegenvallende hoeveelheden slib waarvoor incidenteel extra middelen nodig zijn.

OZB e.d. – nadeel € 30.000

De werkelijke indexeringspercentages voor 2017 liggen lager dan waar we in de meerjarenraming rekening mee hielden. Dat leidt tot lagere inkomsten. We hadden rekening gehouden met 2%, nu gaan we uit van 1,1%.

Herverdeling gemeentefonds – voordeel € 350.000

Er is al een aantal jaren een proces gaande om de middelen in het gemeentefonds anders te verdelen. We bereiken nu de laatste fase. De verwachting is dat deze laatste fase vooral voor gemeenten met een groot grondgebied voordelig uitpakt. Hoewel de discussie daarover nog niet helemaal is afgerond, adviseert de VNG haar leden om al wel met een derde deel van het verwachte voordeel rekening te houden.

Saldo productenbegroting – voordeel € 195.000

We hebben met toepassing van de kadernota 2017 alle producten voor 2017 doorgerekend. Dat leidt tot een voordeel van € 195.000.

² De bedragen bij dit onderwerp wijken iets af van de bedragen die u eerder heeft gezien. Toen ging het om de vergelijking met de VRD-begroting, in de Perspectiefnota kijken we naar de bedragen in onze eigen begroting. Daar zit iets verschil tussen.

Meicirculaire – nadeel € 123.000

De effecten van de meicirculaire zijn per saldo voor 2017 ongunstig, voor de jaren erna gunstig.

Sociaal domein – saldo € 0

Bij de start van de transities in het sociaal domein heeft u er als gemeenteraad voor gekozen om de uitgaven en inkomsten binnen het sociaal domein voorlopig integraal te benaderen. U heeft daarin zelf gedefinieerd wat onder het sociaal domein valt. De integrale benadering betekent dat u mee- en tegenvallers binnen dit hele domein eerst binnen dit domein opvangt, voordat ze effect hebben op de algemene middelen.

Voor 2017 leidt deze benadering tot drie gevolgen die we nu al weten en kunnen benoemen.

- In de eerste plaats zijn we verplicht een hogere bijdrage aan Alescon te betalen: ook dat is een gemeenschappelijke regeling waarvan het bestuur de bijdragen vaststelt. Nadeel: € 47.000.
- In de tweede plaats vervalt een landelijke subsidieregeling waarmee we een consulent werk voor jongeren financieren. Op basis van het net door u vastgestelde re-integratiebeleid blijft het van belang in deze doelgroep extra te investeren. De kosten die daardoor voor eigen rekening komen bedragen € 65.000.
- In de derde plaats verwachten we dat we deze extra uitgaven voor het sociaal domein binnen het totale budget in het sociaal domein kunnen opvangen.

Bezuinigingen – voordeel € 90.000

In het coalitieakkoord zijn afspraken gemaakt over het realiseren van een aantal bezuinigingen om de begrotingen in deze bestuursperiode sluitend te maken. In 2017 kunnen we met die afgesproken bezuinigen een voordeel van € 90.000 realiseren.

We komen op beide posten verderop in deze perspectiefnota kort terug, in hoofdstuk 5 (Bezuinigingen coalitieakkoord).

Saldo bestedingsruimte – voordeel € 215.000

Er is in 2017 een bedrag van € 250.000 aan structurele bestedingsruimte beschikbaar. Op basis van de plannen in deze perspectiefnota die al op geld te zetten zijn, resteert van die € 250.000 een bedrag van € 215.000. Dat bedrag zetten we dus grotendeels in om het verwachte tekort te dekken.

3.4.4. 2018 tot en met 2020

De jaren 2018 tot en met 2020 laten een structureel tekort zien van ca € 0,44 miljoen. Hieronder beschrijven we onze eerste gedachten om die tekorten op te vangen.

Voor het jaar 2018 verwachten wij een forse investering in het onderwijs door de bouw van een school voor Voortgezet Onderwijs. Op dit moment gaan we ervan uit dat u de kosten daarvan kunt opvangen binnen de dan opnieuw beschikbare structurele bestedingsruimte van € 250.000.

Op dit moment volstaan we met het benoemen van enkele ontwikkelingen die op dat tekort positief van invloed kunnen zijn.

- Als er sprake blijft van een (gematigde) positieve economische ontwikkeling zal dat ook leiden tot hogere inkomsten uit het gemeentefonds.
- De herverdeling van het gemeentefonds zal worden afgerond. We gaan er van uit dat het positieve effect voor kleinere gemeenten daadwerkelijk volledig werkelijkheid wordt.

3.5. Risico's

3.5.1. Intro

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste risico's die het beeld voor de komende kunnen beïnvloeden.

3.5.2. Wijziging BBV

Het BBV is gewijzigd. Een van nieuwe bepalingen verplicht ons de doorberekende rente op onder andere de rioolheffing te verlagen. Voorheen rekenden we met een rente van 5%. Nu moeten we rekening houden met een omslagrente van 3,5%. Als deze wijziging alleen naar de toekomst werkt, leidt dat niet tot nadeel voor de begroting 2017. Als dat wel het geval is, kan er sprake zijn van een aanzienlijk nadeel. Op dit moment zijn we in afwachting van nadere berichtgeving van de Commissie BBV.

Ook op andere onderdelen is het BBV aangepast. Dat gaat ook de komende jaren nog effecten hebben op onze resultaten. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn in de grondexploitatie. Zodra die effecten bekend zijn, zullen we die uiteraard met u delen. Voor nu volstaan we met het benoemen van deze verandering als een risico.

3.5.3. Sociaal domein

Over 2015 en 2016 lijken de uitgaven in het sociaal domein mee te vallen. Tegelijk is er nog veel onzekerheid over met name de gegevens in de Jeugdzorg. Ook is moeilijk te voorspellen hoe het Rijk reageert als blijkt dat gemeenten structureel op onderdelen minder geld nodig hebben dat ze van het Rijk krijgen.

In eerste instantie heeft het Rijk duidelijk gemaakt dat de bijdragen van het Rijk voor het sociaal domein de komende jaren verder zullen dalen. In de meicirculaire 2016 wordt zichtbaar dat het Rijk een deel van die daling weer terugdraait, maar per saldo blijft er sprake van een dalende lijn.

Dit betreft met name de Participatiewet als gevolg van de verwachte terugloop van het aantal WSW-ers. Daarnaast zijn de uitkomsten van de nieuwe aanbestedingen in het sociaal domein in 2016 nog onzeker.

De ontwikkeling van Alescon verdient daarbij aparte aandacht. Samen met de andere gemeenten zijn we bezig met het ontwikkelen van een aanpak die leidt tot goede aandacht voor de mensen waar het om gaat én die tegelijk betaalbaar is. Het is nog onzeker hoe dat er uit gaat zien.

4. Bestedingsplan

4.1. Intro

In dit hoofdstuk geven we een eerste aanzet voor verdeling van de bestedingsruimte in 2017 over de diverse onderwerpen.

Er is in 2017 aan structurele bestedingsruimte een bedrag van € 250.000 beschikbaar.

In de conceptbegroting die we dit najaar aanbieden, zullen we – op basis van de discussie in de raad op 7 juli 2016 en de actuele feiten en omstandigheden van dat moment – een definitief bestedingsplan opnemen.

Na de vaststelling van de begroting ligt het bestedingsplan 2017 vast.

Voor we ingaan op het bestedingsplan zelf, benoemen we de ontwikkelingen en plannen die we mogelijk wel realiseren in 2017, die ook geld kosten, maar waarvoor we nog geen concreet bedrag kunnen noemen.

4.2. Plannen in ontwikkeling

Hieronder staan de ontwikkelingen waaraan we (nog) geen bedragen kunnen koppelen, maar die wel het vermelden waard zijn. Als dat mogelijk is, vermelden we in het bestedingsplan in de begroting zelf wel concrete bedragen.

Nieuwbouw Voortgezet Onderwijs Beilen

Begin juni 2016 is bekend geworden dat de beide scholen voor Voortgezet Onderwijs in Beilen en het college het eens geworden zijn over de bouw van een nieuwe school voor VO. Daarmee gaat een door uw raad en ons college lang gekoesterde wens in vervulling.

In het verleden heeft u voor deze nieuwbouw een krediet beschikbaar gesteld. De komende weken gaan wij op basis van de actuele feiten en omstandigheden na welke kosten met de nieuwbouw gepaard zullen gaan. We zullen daarbij in elk geval drie mogelijke locaties in beeld brengen, waarbij we als college onze voorkeur zullen uitspreken. We gaan er als college van uit dat er in elk geval aanvullend krediet nodig zal zijn. Daarbij zien wij de voorkeur voor de locatie aan De Haven als een goede aanleiding om de omgeving van het gebouw op te knappen en ook daarvoor middelen beschikbaar te stellen.

We zullen u vóór het aanbieden van de begroting 2017 hierover een voorstel aanbieden, zodat we in de begroting 2017 (in de meerjarenraming 2018 tot en met 2020) rekening kunnen houden met de meer definitieve kosten van de plannen.

Ontwikkeling Beilen

Eerder in deze nota hebben we al geschreven over de ontwikkeling van Beilen als regiogemeente. We ontwikkelen daarvoor een stevige visie waarbij we de ambitie hebben om Beilen in alle aspecten in zijn kracht te zetten. Daarbij zullen we ook het groenbeleidsplan betrekken, de aankleding van de entrees e.d. zodat we een integrale benadering waarborgen.

Als de plannen zo concreet worden dat u daarvoor ook geld beschikbaar kunt stellen, zullen we u voorstellen daarvoor een bedrag uit onze reserves beschikbaar te stellen.

Sportpark Noord-West Beilen

Zoals bekend is er op het sportpark Noord-West sprake van een probleem met de drainage van de velden. Op het moment van schrijven van deze Perspectiefnota zijn we nog in gesprek met u als raad en met de verenigingen over een oplossing. Afhankelijk van de uitkomsten van al deze gesprekken en onderzoeken, zullen wij met een voorstel komen.

Wijkverbetering Noorderhoek Beilen

Om de leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten van de gemeente te bevorderen en waar nodig te verbeteren voeren we regelmatig projecten uit. Via kernteams werken we als gemeente samen met bewoners en partners uit het veld (politie, woningcorporaties, maatschappelijk werk, welzijnswerk) aan het behouden en versterken van leefbaarheid. Het gaat hierbij om een integrale aanpak waarbij we de combinatie zoeken van sociaal, ruimtelijk en veilig.

Recente voorbeelden zijn de verbetering van de Meester Weijerstraat in Bovensmilde, de Schultestraat en de omgeving Sportlaan in Hoogersmilde.

Ook in 2017 willen we aan de slag met de uitvoering van een aantal projecten, waaronder de woonwijk Noorderhoek in Beilen. Samen met de bewoners nemen we de leefbaarheidssituatie onder de loep, zowel op sociaal, als op ruimtelijk en veiligheidsgebied. Voor de kosten die dit project met zich meebrengt zullen we, misschien zelfs nog in 2016, voorstellen een bedrag uit de bestemmingsreserve Woon- en leefomgeving beschikbaar te stellen.

Glasvezel

De plannen voor glasvezel in het buitengebied zijn in een vergevorderd stadium, al is het op het moment van schrijven van deze perspectiefnota nog steeds niet helemaal zeker of het gaat lukken. We gaan er daarbij van uit dat we als gemeente wellicht op de een of andere manier een rol zullen spelen in de financiering, bijvoorbeeld door het verstrekken van of borg staan voor leningen. Als de plannen concreet genoeg zijn, zullen we u informeren over het totaalplaatje en, als het gaat om financiële verplichtingen, een voorstel voorleggen.

Wegen en bruggen

In 2016 gaat u nieuw beleid voor wegen en bruggen ontwikkelen. Aan de ene kant kunnen we niet uitsluiten dat daarvoor extra middelen nodig zijn. Aan de andere kant zien wij ook de uitdaging om met creatieve en innovatieve keuzes meer dingen of andere dingen te doen binnen de beschikbare middelen.

Wandelknooppuntennetwerk

Samen met ondernemers, andere gemeenten en de provincie zijn we bezig met het ontwikkelen van een wandelknooppuntennetwerk. Dit netwerk is een van de acties die in het coalitieakkoord staat opgenomen om onze gemeente als recreatieve gemeente op de kaart te zetten. We verwachten voor dit netwerk een bijdrage van de provincie, maar het is nog niet mogelijk om hierover al in concrete bedragen te spreken.

Fietspaden

Na de zomervakantie gaan we aan de slag met een evaluatie van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). De provincie wil Drenthe weer nadrukkelijk op de kaart zetten als fietsprovincie. Met dat gegeven gaan we bezien welke prioriteit we aan de realisatie van de in het GVVP genoemde fietspaden moeten geven. Een voorbeeld daarvan is het door het dorp bepleite fietspad van de kern Drijber tot aan de basisschool Drijber. Drijber heeft aangegeven ook zelf een bijdrage te willen leveren. Wellicht kan daarbij gebruik worden gemaakt van de stimuleringsregeling Vitaal platteland. Bij de evaluatie van het GVVP zullen we ook een hernieuwd standpunt in nemen over de wens van zowel Hijken als Hooghalen om tussen beide kernen een vrij liggend fietspad te realiseren.

Eikenprocessierups

We zetten het huidige beleid voor bestrijding en monitoring van de eikenprocessierups voort. De verwachting is, gezien de ervaringen in andere gemeenten, dat de komende jaren de kosten voor bestrijding zullen stijgen. Op dit moment kiezen we ervoor bij de najaarsnota naar de werkelijke uitgaven te kijken en niet op voorhand al het budget te verhogen.

4.3. Algemene toelichting

In de aanloop naar deze Perspectiefnota hebben we als college een aantal bestedingswensen verzameld en ons daarover een eerste mening gevormd.

Hieronder staat het voorlopige bestedingsplan in een tabel, daarna volgt een korte toelichting.

Voor de incidentele bestedingswensen geldt het volgende. U heeft vorig jaar afgesproken dat incidentele bestedingswensen ten laste gaan komen van de bestaande reserves, met name de reserve Woon- en leefomgeving en de reserve Openbare ruimte.

Tegelijk ontstaat er door financieel technische oorzaken ook in begroting 2017 nieuwe incidentele ruimte, met name door het rentevoordeel van nog niet uitgegeven maar al wel beschikbaar gestelde kredieten. In 2017 gaat het daarbij om ongeveer € 0,6 miljoen. Dat bedrag zou volgens afspraak toegevoegd moeten worden aan beide net genoemde reserves. Om het eenvoudig te houden stellen we voor om de nieuwe incidentele wens uit die nieuwe incidentele ruimte te financieren. Het restant aan incidentele ruimte kunt u dan toevoegen aan beide genoemde reserves.

Daar gelden twee uitzondering op: we stellen voor om de bestedingswens voor de Buurtacademie te dekken uit de reserve lokaal onderwijsbeleid en de bestedingswens voor de organisatieontwikkeling te dekken uit de C-reserve. De verdere toelichting volgt hierna.

4.4. Bestedingsplan in schema

nr	omschrijving	krediet (structurele lasten)	bijdrage derden	structurele lasten	incidenteel
1.	Bloemrijke akkers				25.000
2.	Fietscrossbaan Smilde	25.000	7.500	2.000	
3.	Uitbreiding berging gymlokaal Emmastraat Smilde	25.000		2.000	
4.	Rotonde A28 / afslag 30 distributiecentrum	75.000		5.000	
5.	Fietspad Oranjekanaal	735.000	367.500	22.000	
6.	Voetpad Haarweg Nieuw-Balinge	30.000		2.000	
7.	Buurtacademie				25.000
8.	Vrijwilligerswerk				32.000
9.	Organisatieontwikkeling				250.000
Totaal				33.000	
Beschikbare structurele ruimte				250.000	
Restant structurele ruimte				217.000	

4.5. Toelichting bestedingsplan per onderdeel

4.5.1. Bloemrijke akkers

krediet	structureel	incidenteel
		25.000

Het project Bloemrijke akkers is een meerjarig plan waarmee we de biodiversiteit vergroten en de openbare ruimte in onze gemeente verfraaien. Ook de provincie en de Waterleidingmaatschappij Drenthe dragen hieraan bij.

De indirecte effecten daarvan zijn zowel voor onze inwoners als voor recreanten van buiten onze gemeente dat ze onze gemeente als mooi en aantrekkelijk ervaren. Met deze beperkte financiële bijdrage (het bedrag is bedoeld voor de hele periode 2017 tot en met 2021) geeft u daarmee invulling aan in elk geval het groenbeleidsplan, landschapsbeleidsplan, het duurzaamheidsbeleid en het beleid voor recreatie en toerisme.

4.5.2. Fietscrossbaan Smilde

krediet	bijdrage derden	structureel
25.000	7.500	2.000

Het evenemententerrein in Smilde is toe aan opwaardering. Daarover zullen wij u over enige tijd een voorstel voorleggen. Op dit moment zijn we in overleg met een werkgroep, het bewonersplatform Smilde, de stichting Welzijnswerk en de buurtsportcoach over de mogelijkheid een fietscrossbaan aan te leggen op het achterste deel van het terrein. We zullen daarbij goed letten op de werkelijke behoefte aan zo'n voorziening en aan de financiële inbreng van anderen dan alleen de gemeente.

In deze fase van de plannen gaan we uit van een maximale bijdrage van de gemeente van € 17.500.

4.5.3. Uitbreiding berging gymlokaal Emmastraat in Smilde

krediet	structureel
25.000	2.000

Het aantal gebruikers van dit gymlokaal is de laatste jaren toegenomen. Daardoor moeten er ook steeds meer materialen en toestellen opgeborgen worden. De bestaande berging is hiervoor te klein. Dat leidt er ook toe dat toestellen en materialen op een plek terechtkomen waar ze in de vluchtroutes liggen. Binnen de reguliere onderhoudsbudgetten is geen ruimte om een uitbreiding als deze te bekostigen. Daarom komen we in situaties als deze met een bestedingswens.

4.5.4. Rotonde A28 / afslag 30 distributiecentrum

krediet	structureel
75.000	5.000

In het kader van de verkeersveiligheid leggen we een rotonde aan bij de afrit van de A28 (afslag 30). Het geld voor de rotonde zelf is al beschikbaar, voor de basisinrichting van de openbare ruimte is 75.000 nodig.

In het kader van de visie op Beilen komen we wellicht met aanvullende voorstellen voor de verfraaiing van de hele entree van Beilen.

4.5.5. Fietspad Oranjekanaal

krediet	bijdrage derden	structureel
735.000	367.500	22.000

In het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) staat het fietspad langs de stille kant van het Oranjekanaal op de projectenlijst. In de loop van de tijd bleek de provincie bereid een wezenlijke bijdrage in de kosten te leveren. Dit is voor de aanleiding geweest om het plan verder te ontwikkelen. De provincie is bereid om een bedrag van 367.500 beschikbaar te stellen. Vanwege deze bijzondere context stellen wij u voor om deze voorziening te realiseren.

4.5.6. Voetpad Haarweg Nieuw-Balinge

krediet	structureel
30.000	2.000

Binnen het dorp Nieuw-Balinge bestaat behoefte aan voetpad langs de Haarweg. Onder andere omdat er regelmatig landbouwverkeer door het dorp rijdt, draagt het voetpad bij aan de verkeersveiligheid. Doorgaans honoreren we zulke initiatieven uit de dorpen wanneer de kosten deels worden opgevangen met zelfwerkzaamheid. Bij de bepaling van de hoogte van het bedrag zijn we daar ook nu van uitgegaan.

4.5.1. Buurtacademie

incidenteel

25.000

De afgelopen twee jaren heeft u de werkzaamheden van de Buurtacademie met € 25.000 per jaar ondersteund door een extra subsidie aan de stichting Welzijnswerk. De bijdrage van het Rijk voor deze activiteiten is namelijk vervallen. In mei 2016 heeft de stichting Welzijnswerk de resultaten gepresenteerd in de commissie Zorg en Welzijn.

Wij stellen voor om deze activiteiten nog een jaar incidenteel te ondersteunen. In het voorjaar 2017 kunnen we dan overwegen of en hoe verdere ondersteuning nodig is, ook door de ervaringen van de transities in het sociale domein daarin mee te wegen.

4.5.2. Vrijwilligerswerk

incidenteel

32.000

De afgelopen twee jaren heeft u de stichting Welzijnswerk een extra subsidie gegeven voor de ondersteuning van vrijwilligerswerk. Dat geld wordt gebruikt voor training van vrijwilligers en voor vergoeding van reiskosten aan vrijwilligers. Hiervoor geldt het zelfde als voor de Buurtacademie. In mei 2016 heeft de stichting Welzijnswerk de resultaten gepresenteerd in de commissie Zorg en Welzijn.

Wij stellen voor om deze activiteiten nog een jaar incidenteel te ondersteunen. In het voorjaar 2017 kunnen we dan overwegen of en hoe verdere ondersteuning nodig is, ook door de ervaringen van de transities in het sociale domein daarin mee te wegen.

4.5.3. Organisatieontwikkeling

incidenteel

250.000

Eerder in deze Perspectiefnota hebben we u inzicht gegeven in de manier waarop we onze organisatie verder professionaliseren en toekomstbestendig maken. De omgeving (inwoners, instellingen en bestuur) is bepalend voor de dienstverlening die onze organisatie biedt. Als de omgeving verandert, verandert de organisatie mee.

De versterking zal er naar verwachting (het formele besluitvormingsproces is nog niet afgerond) onder andere komen door de inzet van goed gekwalificeerde teamleiders. Zij zullen in de volle breedte van de organisatie de ontwikkeling aanjagen en vormgeven, eerst en vooral door hun medewerkers daartoe uit te dagen en op concrete resultaten te sturen. We kiezen er als college voor om de verandering in de organisatiestructuur in een kort en krachtig proces vorm te geven. Dat betekent wel dat er sprake zal zijn van incidentele kosten. Op dit moment ramen wij die op € 250.000. We sluiten niet op voorhand uit dat het bedrag nog anders wordt. Ook in de jaren 2018 en 2019 kan er als gevolg van deze maatregelen nog sprake zijn van incidentele frictiekosten.

5. Bezuinigingen coalitieakkoord

5.1. Algemene toelichting

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingen in een tabel, daarna volgt een korte toelichting. Het gaat in dit hoofdstuk alleen over de bezuinigingen die in het coalitieakkoord zijn afgesproken. De vier hieronder genoemde onderwerpen zijn de laatste bezuinigingsonderwerpen uit het coalitieakkoord die we naar ons oordeel nog kunnen realiseren.

5.2. Bezuinigingen in schema

nr	omschrijving	bedrag
5.	lijkbezorging	20.000
6.	toeristenbelasting	70.000
7.	gemeenschappelijke regelingen	pm
8.	bedrijfsvoering	150.000 ³
	totaal	90.000

³ Omdat dit bedrag al is meegenomen in de meerjarenraming, is het bedrag uit de optelling weggelaten.

5.3. Toelichting bezuinigingen per onderdeel

5.3.1. Lijkbezorging

bedrag

20.000

We gaan door diverse maatregelen in de kosten en de baten van de lijkbezorging dit bedrag taakstellend ombuigen. In totaal bezuinigen we op deze kosten in deze bestuursperiode € 40.000. De eerste € 10.000 is in 2015 gerealiseerd, in 2016 € 10.000, zodat in 2017 € 20.000 resteert

5.3.2. Toeristenbelasting

bedrag

70.000

Voor de toeristenbelasting geldt een taakstellende bezuiniging van € 130.000. Omdat in 2016 al € 20.000 is gerealiseerd, resteert er nog een bedrag van € 110.000. Daarvan realiseren we € 70.000 in 2017 en 40.000 in 2018. We gaan daarbij uit van een tarief van € 1.30. Daarmee blijven we binnen de bandbreedte zoals die is benoemd door de gemeenten in het Recreatieschap.

5.3.3. Gemeenschappelijke regelingen

bedrag

pm

In onze plannen is taakstellend opgenomen een bezuiniging van 5% op de bijdragen aan de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD - € 38.000), de Veiligheidsregio Drenthe (VRD - € 77.000), de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD - € 50.000) en het Recreatieschap (€ 3.000).

Op basis van de besluitvorming tot nog is bij de RUD een bezuiniging gerealiseerd van € 40.000. Binnen de VDG Drenthe is een werkgroep bezig om te kijken welke bezuinigingen bij de gemeenschappelijke regelingen feitelijk zijn gerealiseerd en verder nog gerealiseerd kunnen worden. De effecten daarvan zijn niet eerder dan in de begroting 2018 te verwachten.

5.3.4. Bedrijfsvoering

bedrag
150.000

In totaal is er in het coalitieakkoord een taakstellende bezuiniging voor de bedrijfsvoering opgenomen van € 600.000⁴. Daarvan kan in 2017 opnieuw € 150.000 gerealiseerd worden. Dit bedrag was al in de meerjarenramingen verwerkt en draagt dus niet nog een keer bij aan het verminderen van het tekort.

⁴ Deze taakstelling kwam op boven het restant taakstelling uit eerdere besluitvorming. In totaal bezuinigt het management in deze bestuursperiode ongeveer € 900.000.

6. Lokale lasten

Lokale lasten

Bij de bepaling van de lokale lastendruk kijken we naar de volgende belastingen en heffingen: de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Leges en dergelijke dragen het karakter van een betaling voor individuele diensten en tellen daarom in de lokale lastendruk niet mee. De kosten van leges kunnen immers ook niet hoger zijn dan de werkelijke kosten.

OZB

Voor de OZB gelden de afspraken zoals vastgelegd in het coalitieakkoord.

Voor de begroting 2017 geldt het percentage zoals genoemd in de macro-economische verkenningen 2016, te weten 1,1. De OZB-tarieven zullen dus in 2017 met 1,1% stijgen, het percentage dat dient als inflatiecorrectie.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn kostendekkende heffingen die daardoor geen positief of negatief effect op de exploitatie hebben. Voor onze inwoners zijn ze van direct belang.

We zijn nog bezig om te berekenen wat de afvalstoffenheffing in 2017 moet worden op basis van de actuele contracten en ons nieuwe afvalstoffenbeleid.

De rioolheffing kunnen we pas berekenen wanneer we zekerheid hebben van de Commissie BBV over de uitleg van de veranderingen in het BBV. Daarover hebben we eerder in deze perspectiefnota al geschreven.

In dit verband wijzen we u er op dat we als gemeente op aanwijzen van de accountant ook anders om moeten gaan met de afschrijvingscomponent bij de rioolheffing. Dat aspect is aan de orde gekomen in de jaarrekening 2015.

Vanwege deze twee grote veranderingen zullen we u voorafgaand aan de begrotingsbehandeling een voorstel aanbieden over de systematiek van de rioolheffing.

In de conceptbegroting 2017 komen we daarom terug op het thema lokale lasten met concrete tarieven.